

Rune Alfabetet

Rune alfabetet har fået navn efter de 6 første tegn **FIFFRK** i den **ældre** futhark.

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	r	s	t	u	v	y	z	æ	ø	þ
ældre futh.	F	B		M	M	Y	X	H	I	S	<	T	M	†	Q	K	R	ξ	T	N	N		Y			Þ
yngre futh.	†	B		B	I	Y	Y	*	I	I	Y	T	Y	†	N	B	R	Y	T	N	N		Y			Þ
												Y														D
middelalder futhark	†	B	†	†	†	Y	Y	*	I	I	Y	T	Y	†	†	B	R	Y	T	N	P	†	†	†	†	Þ
			Y	†	†										†	K		†	†			†				Þ

Det yngre runealfabet

I det 8. århundrede indførtes der i Norden en forenklet form af runealfabetet med kun 16 runer. Alfabetet findes i to varianter: en langstavet og en kortstavet:

langstavet	kortstavet	lyd	oldnorsk runedigt	dansk oversættelse
ƿ	ƿ	ƿ	f (-v-) Fé vældr frænda róge; føðesk ulfr í skóge.	Fæ (husdyr) forårsager strid mellem frænder; der fødes en ulv i skoven.
ᚱ	ᚱ	ᚱ	u (o, y, ø, w) Úr er af illu jarne; opt løypr ræinn á hjarne.	Ur (støvregn) er af dårligt jern; der løber ofte en ren på isen.
ᚢ	ᚢ	ᚢ	þ (-ð-) Þurs vældr kvinna kvillu; kátr værðr fár af illu.	Turs (jætte) volder kvinder kvaler; få bliver lykkelige af ulykke.
ᚦ	ᚦ	ᚦ	a (a, æ, o) Óss er flæstra færða foṛ; en skalpr er sværða.	Os (munding) er en færd for de fleste; men det er en skede til sværdet.
ᚷ	ᚷ	ᚷ	r Ræið kveða rossom væsta; Reginn sló sværðet bæzta.	Ridt er det værste for heste; Regin slog det bedste sværd.
ᚫ	ᚫ	ᚫ	k (g) Kaun er barna boṛvan; boṛl gørver nán foṛvan.	Knude er en ulykke for barnet; døden gør liget blegt.
ᚨ	ᚨ	ᚨ	h Hagall er kaldastr korna; Kristr skóp hæimenn forna.	Hagl er det koldeste korn; Krist skabte den verden i urtiden.
ᚢ	ᚢ	ᚢ	n Nauðr gerer næppa koste; nøktan kælr í froste.	Nød giver næppe valg; den nøgne fryser i frosten.
ᚪ	ᚪ	ᚪ	i (e, æ) Ís koṛlum brú bræiða; blindan þarf at læiða.	Is kalder vi den brede bro; den blinde må blive ledt.
ᚠ	ᚠ	ᚠ	a (æ, o) Ár er gumna góðe; get ek at orṛ var Fróðe.	År er godt for mændene; jeg finder, at Frode var gavmild.

			s	Sól er landa ljóme; lúti ek helgum dóme.	Sol er landenes lys Jeg knæler for den hellige dom.
			t (d)	Týr er æinendr ása; opt værðr smiðr blása.	Tyr er den enhåndede as; ofte må smeden blæse.
			b (p)	Bjarkan er laufgrønstr líma; Loki bar flærða tíma.	Birk er det løvgrønneste træ; Loke havde held med sit bedrag.
			m	Maðr er moldar auki; mikil er græip á hauki.	Mand er en forøgelse af støvet; stor er kloen på høgen.
			l	Logr er, fællr ór fjalle foss; en gull ero nosser.	Lag (vand) er den fos, der falder fra fjeldet, men guld er smykker.
			R	Ýr er vetrgrønstr viðá; vænt er, er brennr, at sviða.	I (taks) er det vintergrønneste ved; det, der brænder, er vant til at svide.

Det ældre runealfabet

Det germanske runealfabet havde fireogtyve tegn og blev brugt i hele det germanske område, men de fleste af vore indskrifter er fundet i Skandinavien. Det drejer sig fortrinsvis om amuletter og andre genstande med navne og trylleformularer. De tidligste indskriftfund er fra de store våbenofringer i de danske moser fra det 2. århundrede e. Kr. ([Illerup](#), [Nydam](#), [Torsberg](#), [Vimose](#)).

De enkelte runer havde navne, typisk ord, der begyndte med den lyd, som runen betegnede; undtaget er J og ð, da lydene z og η ikke forekom i begyndelsen af et ord. Navnene kendes ikke fra samtidige indskrifter, men først fra middelalderlige håndskrifter. De er her blevet rekonstrueret i deres [urgermanske](#) form.

Navnene tjente dels til at huske runerne (de blev sat på vers, som man kan se af de senere digte på oldengelsk og oldnorsk anført nedenfor) og dels til at tage varsler. De blev i den forbindelse delt i tre ætter.

runer	lyd	navn	runer	lyd	navn	runer	lyd	navn
	f	* <i>fehu</i> "ejendom/kvæg?"		h	* <i>hagla</i> "hagl"		t	* <i>Tīwaz</i> "Tyr"
	u	* <i>ūruz</i> "urokse"		n	* <i>naudiz</i> "nød"		b	* <i>berkana</i> / * <i>berkō</i> "birk"
	þ	* <i>þurisaz</i> "jætte"		i	* <i>īsaz</i> "is"		e	* <i>ehwaz</i> "hest"
	a	* <i>ansuz</i> "gud"		ē	* <i>jēra</i> "år"		m	* <i>mannaz</i> "mand"
	r	* <i>raidō</i> "rejse"		ī	* <i>tīwaz</i> "taks"		l	* <i>laukaz</i> "løg" / * <i>laguz</i> "vand"

<	<	k	* <i>kauna</i> "hår, svulst"	𐌗	𐌘	p	* <i>perþō</i> "busk"?	◊	◊	ŋ	* <i>Ingwaz</i> "Frej"
X	X	g	* <i>gebō</i> "gave"	Y	Y	z	* <i>algiz</i> "elg"	𐌛	𐌜	d	* <i>dagaz</i> "dag"
P	P	w	* <i>wunjō</i> "lyst, glæde"	𐌚	𐌛	s	* <i>sōwulō</i> "sol"	⋈	⋈	o	* <i>ōþala</i> "slægt"

Fæhu som betyder fæ, altså kvæg. I oldtiden var kvæg lig med rigdom, sikkerhed og social status. Det er lige præcis det, runen står for. Men kvæget skal passes ellers dør det og så taber man sin rigdom, så derfor er det vigtigt at tage vare på sin ejendom, ellers forsvinder den.

Urur som betyder oprindelig, grundlæggende. Ordet kendes som forstavelse bl.a. i urokse, urgammel osv. Det er billedet på den kraft hvormed man frigør sig. Runen fortæller noget om, at der skal arbejdes for at komme videre, men man har både styrke og overskud til det.

Thurs som betyder torn. I oldtiden brugte man tornebuske til at beskytte hellige steder, så kvæget ikke kom trampende ind. Stadig findes der enkelte steder i Danmark hvor man kan se tornebuske rundt om kirkerne. Brugt som amulet virker runen som beskyttelse af enhver art. I runekast fortæller den om en modstand der ydes for at beskytte.

Ansur som er den urkraft der skabte universet. Runen betyder orden og bevidstgørelse. Den står for frigørelse af bevidstheden fra underbevidsthedens begrænsninger, som hindrer fri udfoldelse og personlig vækst.

Raidu hvilket betyder bevægelse. Her er tale om en både at overføre noget fra et sted til et andet samt at omsætte energi til noget andet. Det er ikke bare målet der er vigtigt men også vejen derhen.

Kauna sigter til oplysning. Den bringer viden og erkendelse som derved ændrer os. Gammel uvidenhed forsvinder til fordel for nye erfaringer.

Gyfu betyder gave eller foræring. Men gaver forpligter. Der er en grund til at man får dem, og derfor bør de værdsættes. Gudernes gave er talentet, evnen. Brug dine evner med omtanke. Får du et andet menneskes hjerte og sjæl, så modtag det og giv igen.

Wyn har noget med vind at gøre. Det hentyder til det strejf af lykke man kun opnår ganske flygtigt. Til gengæld kan den fremme håbet og derved forvandle livet til noget bedre. I runekast står *Wyn* som noget godt er på vej.

Hagal er hagl. Hagl klasker ned fra himlen og anretter skade, men smelter så og bliver til livgivende vand. Altså: først problemer og vanskeligheder som efterhånden udarter sig til noget positivt.

Naud betyder nød eller nødvendighed. Der hentydes til et afsavn, som muligvis ikke er erkendt endnu. Hvad skal der til for at afsavnet bliver afhjulpet?

Isar står for is. Is og frost får naturen til at gå i dvale og bakterierne i fryseren til at udvikle sig langsommere. Der lægges en dæmper på udviklingen både den fysiske og psykiske, og forandringer sker kun langsomt.

Jara finder vi i det tyske ord Jahr (år). Der hentydes til årets gang. Som man sår, høster man. Naturen "dør" ved vintertid, men genopstår om foråret. Runen står for fuldendelse af et arbejde, noget som afsluttes godt og en opstart til noget nyt.

Ihwar hedder også Y og er oldnordisk for taks. Takstræet var et helligt træ samtidig med at det var et meget nyttigt træ. Pga. sin seje struktur blev takstræet anvendt til skæfter på redskaber og til buer, ting som var nødvendige for livets opretholdelse. Men taksen er giftig så den kunne også forårsage død. Her betyder den beskyttelse eller at man må videre på trods af en ubearbejdet fortid.

Peord betyder raflebæger og raflebægre blev brugt når en sag skulle afgøres. Intet udfald var tilfældigt, men bestemt af guderne. Runen viser en kædereaktion af begivenheder, nogle erkendte, andre ikke. Men de har indflydelse på hinanden.

Algir betyder elg. Runen kan ligne et elghoved med horn men også en hånd med fingre. Den står for at have kræfter nok til at beskytte sig mod farer udefra eller modstå besværligheder. Hånden er rakt op som et stopskilt: "Så er det nok!"

Sol betyder - sol. Lysets sejr over mørket. Solskin efter regn. Noget negativt bliver vendt til noget positivt. Nu kører det - så bare hold kursen.

Tiwar eller Tyr. Runen ligner en pil. Denne pil kan enten være en pil fra en bue eller nordpilen på et kompas. I det første tilfælde lover runen sejr, omend der skal ofres noget (Tyr ofrede sin hånd for at Fenrisulven kunne overvindes og bindes). I det andet tilfælde drejer det sig om at holde kursen på den rette vej.

Bjarkan betyder birk, og birketræet var et helligt træ hvis ris blev brugt til koste og i saunaerne, altså til rengøring. Som rune kan det betyde at her er noget der skal plejes og passes, måske en håndgribelig ting, måske en situation eller tanke/idé.

Ior som betyder hest. Hesten har spillet en vigtig rolle i oldtiden som menneskets samarbejdspartner i krig og fred. Se blot på helleristningerne og hulemalerierne. Runen betyder samarbejde og/eller forbund. Forbund dækker over forbindelse familiemedlemmer imellem, familier imellem samt forbund uden for familieskabet fx. på arbejdsmarkedet.

Mannar er mennesket eller menneskeheden. Runen betegner det som står for mennesket så som kultur, kommunikation og forståelse. Det er klogt at hive fat i disse begreber når denne rune viser sig i et runekast.

Lagur som betyder vand. Vand står for det ubevidste, og det er det ubevidste som skal have opmærksomhed nu. Giv din intuition og kreativitet frie tøjler og se hvad der sker. Men lad dig ikke overstrømme af de rå instinkter.

Ing. Frugtbarhedsguden Frej kaldes også Ing. Det er den oldgamle Gud vi her har fat i, modsætningen til Moder Jord. Det er den rå urkraft som endnu ligger bunden i instinktet, og som ikke er omsat til bevidst energi. Der findes en resource her. Brug den - men med omtanke.

Odal står for ejendom og besiddelse i nedarvet form. Det er familien som institution (netværk) og værn mod ydre farer eller offentlige instansers indblanding i privatlivet, noget som vi nok mest kender fra sigøjnere og indvandrere. Men det har også noget at gøre med nedarvning, samt traditioner og "åndelig arv" som familier bygger op generation efter generation. Det var måske en idé at søge sine rødder?

Daeg sigter til ordet dag(gry). Det er begyndelsen til noget nyt, en kulmination af lys modsat mørke stunder. Når mørket svinder og lyset bryder klart frem ser man også klare. Grib chancen og brug dit klarsyn konstruktivt. Måske ender det med en åbenbaring.